

K. Ázsiai Múzeum
K 579/4

INDIA MŰVÉSZETE

A KELETÁZSIAI MŰVÉSZETI MŰZEUM KIÁLLÍTÁSA

IRTA BAKTAY ERVIN

Revízió 2022.

2.

HFM
Könyvtára
20230113

U. 545/6 (7816)

INDIA MŰVÉSZETE

A KELETÁZSIAI MŰVÉSZETI MÚZEUM KIÁLLÍTÁSA

IRTA BAKTAY ERVIN

Könyvtára
20230113

CÍMLAPKÉP:

VISNU-FEŹ, szobortöredék, Bengál, Pála-kor, XI—XII. század

Könyvtára
20230113

KIADJA:

A NÉPMŰVELÉSI MINISZTERIUM MŰZEUMI FŐOSZTÁLYA, 1956.

Jndia művelődése ötezer esztendő. Ezt a hosszú időt korszakokra osztjuk.

Az ős-kőkor és az új-kőkor emlékei — pattintott, majd csiszolt kőeszközök, ú. n. megalith kőépítmények, s a fazekasság megfelelő fejlettségű termékei — Indiának igen sok részében megtalálhatók. Délindiában a kőkorszakot közvetlenül a vas használata váltotta fel, míg Északon a kőkorszakra rézkorszak következett, majd megjelent a vas. Bár a bronzot ismerték, nem volt külön bronzkor, s a vas előbb vált közhasználatúvá, mint Európában.

A legrégebb műveltség, amelyet Indiából ismerünk, az *Indus-völgyi kultúra* volt; ez már kialakult az i. e. IV. évezredben, tetőfokát pedig a III. évezredben érte el. Az 1920-as években fedezték fel, Mohendzsodáró és Harappa romvárosainak feltárásával, az Indus folyam vízgyűjtő területén, Szindben és a Pandzsábban. A csiszolt kőkorszak és a rézkor eszközei párhuzamosan fordulnak elő. Fejlett városépítés volt, téglából, szabályosan vezetett utcákkal, vízellátással, fürdőekkel, csatornázással. A leletek — korongon készült, festett és mázas cserépedények, szobrok kőből és rézből, pecsételők zsírkőből, cserépből és elefántcsontból, eszközök, stb. — tanúsága szerint az Indusvölgy művelődése szoros kapcsolatban állt Mezopotámiával. A pecsételőkön írásjelek vannak, de megfejtésük eddig még nem sikerült, s amíg e műveltség nyelvét nem ismerjük, addig az eredete és hova-

tartozása is bizonytalan marad. Sok szól amellet, hogy az Indusvölgyi műveltség népe dravida lehetett, vagyis része annak a fajtának, amelyben India legrégebb lakóit láthatjuk, s leszármazottjaik ma is Délindia lakósságának legnagyobb részét teszik ki. Az Indusvölgyi műveltség emlékeit a kiállítás részben fényképekkel, részben tárgyakkal mutatja be. Az utóbbiak közt gyakori a Természet-Ősanya, a Termékenység istennője ábrázolása, mely a földművelő ősnépek anyajogi (matriarchális) társadalmi formájának emléke. Ez a népi kisplasztika, kisebb-nagyobb átalakulásokkal, Északindiában sokáig fennmaradt és másfél évezreden át megőrizte az ősi típusokat. Mivel közelebbi kormeghatározás nem lehetséges, ezt a művészetet *pre-Maurja* (Maurja-kor előtti) *korszak* megnevezéssel szokták jelölni.

Az Irán felől bevándorló nomád *indo-árják* az i. e. 2. évezred közepétáján elárasztották Északnyugat-Indiát és végetvetettek az Indusvölgyi műveltségnek. De mind ettől, mind későbbi előnyomulásuk folyamán India más régebbi lakóitól — elsősorban a dravidáktól — nagyon sok művelődési elemet vettek át, s ezeket egybeolvasztották saját régi műveltségükkel, amely a társadalmi fejlődésnek az apajogon alapuló (patriarchális) törzsszervezeti fokán állott. Az indo-árják fokozatosan meghódították Indiát és vezetésükkel államok alakultak ki. Papjaik, a bráhmanok, az indo-árja *védai* vallásnak és az őszibb indiai népek világképének elemeiből kialakították a *bráhmanizmusnak*, később *hinduizmusnak* nevezett vallást és megszervezték a jellegzetes osztályrendszert. Itt megjegyezzük, hogy India népeit indusoknak kell neveznünk; a „hindu“ név csupán azokra vonatkozik, akik a bráhmanizmus vallási és társadalmi rendjének tagjai, noha ezek India lakósságának nagy többségét jelentik. A bráhmanizmus általános indiai életformát fejlesztett ki még az i. e. 1. évezred közepe előtt.

A bráhmanok kiváltságos helyzetével szemben az i. e. VI. századtól kezdve erős ellenhatások, mozgalmak léptek fel. Ezek

közt a *buddhizmus* és a *dzsainizmus* voltak a legjelentékenyebbek. Mindkét tan tagadta a bráhmanok előjogait és nem ismerte el a kasztrendszer korlátozásait. Míg a bráhmanizmus istenekben hitt, addig a buddhizmus és a dzsainizmus — legalább eredeti formájukban — tagadta azokat és az ember erkölcsi nevelését tekintette főcéljának. A buddhizmus rohamosan terjedt, de a nép széles köreiből mélyen gyökerező bráhmanizmus továbbra is fennállott.

A bráhmanizmus kialakulásától egészen az i. e. III. századig az indusok fából építkeztek, művészetük is csak romlandó anyagokat használt, s jöllehet az egykorú irodalmi művek — pl. az ősi époszok, a Mahábhárata és a Rámájana — utalásai fejlett építészetről és művészetéről beszélnek, a művek elpusztultak és e hosszú korból nem maradtak fenn tárgyi emlékek.

I. e. 520-ban a perzsák elfoglalták Északnyugat-Indiát, majd 327-ben Nagy Sándor görög-macedon hódító, miután Perzsiát uralma alá vetette, benyomult Indiába. Bár itt a görög uralom hamar megszűnt, a perzsa és görög hatások eredményezték, hogy az indusok áttértek a kő megmunkálására. I. e. 320 körül létrejött a Maurja birodalom, melynek legkiválóbb uralkodója, Asóka — i. e. III. sz. — a buddhizmus nagy pártfogója volt. Ebből az időből már sok műemlék maradt fenn: kő-oszlopok, szobrok, sziklafeliratok, stb. Az I. e. III.—I. században — a *Maurja*- és a *Sunga-korszakban* — buddhista emlékművek, *sztúpák* (ereklyetartó építmények) is létesültek, a legnevezetesebbek Bhárhutban és Száncsiban, kőkerítésekkel, gazdag domborműves díszítésekkel. E korszak műveit a kiállítás szintén fényképekkel mutatja be, csupán a Sunga-korból látható egy sztúpa-töredék, domborműves ábrázolatokkal.

Nagy Sándor hódításainak nyomában egész Nyugat-Ázsia átvette a görögös műveltséget (*hellénizmus*) és baktriai görög

fejedelmek Északindia jórészét elfoglalták. Az i. u. I. században ezeket a területeket a Középázsziából elindult jüe-csik szállták meg. Ezek már útközben magukévá tették a hellenisztikus művelődést és egyik nemzetségük, a *kusánok* erős birodalmat hoztak létre Északnyugat-Indiában. Itt buddhistákká lettek és legnagyobb királyuk, *Kaniska*, a már előbb meghonosodott görögös művészetet pártfogolta. Így jött létre a mai afghán-indiai határvidékén a *Gandhárαι művészet*; ebben a hellenisztikus stílus indiai, még pedig buddhista tartalommal párosult. Tetőfokát az i. u. II—III. században érte el, tehát a *Kusán-korszakban*. A gandhárαι művészet ábrázolta először a Buddha személyét, akit odáig csak jelképekkel fejeztek ki. E művészet emlékeit gazdag gyűjtemény szemlélteti a kiállításon. A gandhárαι plasztikák a buddhista legendákat és a Buddha életének mozzanatait jelenítik meg. A leg öbb darabon feltűnő a görögös jelleg, sőt megjelenik az a hellenisztikus stílus, amely a Római császárság ázsiai területein általánossá vált. A gandhárαι művészet hatásai a buddhizmus terjedésével együtt Középázsziába, sőt Kínába is eljutottak, ahol a buddhizmus már az i. u. I. században gyökeret vert. A gandhárαι művészet az i. u. V—VI. századig fennmaradt Északnyugat-Indiában, de idegen jellegével nem tudott meghonosodni.

Az idegen hatások Gandhárán kívül csak közvetve érvényesültek és pl. Mathurában és a Dekkhanban a most már mindenütt kőből készülő műveken az eredeti indiai művészet jellege lépett előtérbe. Mathura évszázadokon át központja volt a kőfaragásnak; egyaránt készültek buddhista, dzsaina és bráhmaista-hindu alkotások és ezek stílusában egyre inkább érvényesült az indiai művészet fő jellemző vonása, a stilizálás, az elvont tartalmak kifejezésére s az egyszerűsítésre irányuló törekvés. Mathura alkotásaiból jelentékeny gyűjteményt mutat be a kiállítás; a jellegzetes vörös kőből készült plasztikai művek közt Kusán-korbéliek mellett a későbbi korszakból valókat is látunk.

Az indiai művészet, amely csak közvetve részesült görögös hatásokban s ezeket teljesen áthasonította magába, a *Gupta-korban* (320—600) érte el teljes kibontakozását és fénykorát. A régebbi merevebb ábrázolást mozgalmas, eleven kifejezés, lágyabb formák és tudatos stílus váltották fel. Ebben a korban, noha a buddhizmus még teljes erejében volt, a bráhmaista-hindu kultúra újra hatalmasan fellendült és klasszikus korát élte. A művészetben a már századok óta alakuló *ikonográfia* végleges formákat nyert; ez jelképek, határozott értelmezésű test- és kéztartások (*ászanák* és *mudrák*), ismertető jelek stb. rendszerében áll és ismerete lehetővé teszi az ábrázolt istenségek vagy más lények meghatározását. E kor fejlettebb plasztikáját jól megfigyelhetjük a kiállított mathurai művek közt, összehasonlítva azokkal, amelyek korábban, még a Kusán időszakban készültek, s más darabok, domborművek, jól példáz-
zák a klasszikus kor hajlékonyabb, elevenebb ábrázolásmódját.

A Gupta-korszak India klasszikus kora volt, a műveltség minden ága magas fejlettséget ért el. Tudós kínai utazók (Fa-Hszien az V. század, Jüan-Csvang és I-Tszing a VII. század első évtizedeiben) bejárták és részletesen leírták e kor Indiáját. A buddhizmus *Adzsantában* (Dekkhan) hozta létre remekműveit, nagy barlangtemplomokat, fejlett plasztikával és érett művészet-ről tanúskodó falfestményekkel, az i. e. I. és az i. u. VII. század között; a legkiválóbb alkotások a Gupta-korból valók és a kiállítás fényképekkel ismerteti ezek legjavát.

A VII. század közepétől kezdődő korszakot *indiai középkor*-nak szokták nevezni, de ez nem találó; újabban a *hindu dinasztiai kor*ának mondják a művészettörténet kutatói. A buddhizmus nagyon átalakult és hanyatlóra fordult, majd a VIII—IX. században Indiaszerte egészen háttérbe szorult. E kor legjelentékenyebb alkotásai a hindu (bráhmaista) művészet nagy fellendülését tanúsítják. Ilyenek pl. *az elurai és elephantai szikla-templomok* (VIII. század) vagy *a mámallapurami kő-alkotások* (VII—VIII.

század). Az indus szobrászok ezeket az egyetlen kőtömegeből a helyszínén kifaragott, hatalmas méretű remekműveket a legkezdetlegesebb eszközökkel, egy kis vésővel és kalapáccsal hozták létre. Valóban kollektív módon dolgoztak; a nagyszerű templomok, szobrok és domborművek nem fűződnek egyes nevekhez, hanem a közösségi szellem névtelen alkotásai. Az alapítók fejedelmek, gazdag magánosok, kereskedők voltak. Elura, Elephanta és Mámallapuram páratlan műveit, Adzsantával együtt, nagyméretű fényképeken láthatják a kiállítás látogatói.

A Gupta-korban egész India területén elterjedt a kőből épített, szerkesztett templomok létesítése is. Az épületek felületén szinte minden tenyérnyi helyet plasztikai művekkel borítottak. Ez megfelelt a hindu világfelfogásnak, amely szerint a világmindenséget mindenütt élet tölti be, ennek megnyilatkozásai mindenütt jelenvalók. A mindent elárasztó élet gondolatát istenségek, félistenek, tündérek, démonok stb. alakzatainak nyüzsgő sokaságával fejezték ki. A templomok építésében két fő stílus alakult ki: a gömbölyded, kúpalakú formákból összerótt északi *Nágara* sikhara-torony és a szögletes, gúla-alakú körvonalakat mutató déli *Drávida* vimána-torony típusa, míg a Dekkhanban a két stílus elkeveredett egymással. Mindegyik sűrűn alkalmazta a domborművek és szobrok burjánzó tömegét. Az ilyen jellegű plasztikai díszítések sok példáját láthatjuk a kiállításon. A dzsainák a X—XIII. században különösen pompás építészeti műveket alkottak, pl. a híres Dilvára-templomok fehér márványfaragványait az Ábu-hegyen, Rádzsaszhánban, csipkefinomságú, hihetetlenül gazdag díszítéssel. E stílust műtárgy is képviseli a kiállításon, máskülönben nagy fényképek mutatják be a jogosan a „világcsodák“ közé számított faragványokat, e kor más jellemző műveivel együtt.

A *fémek megmunkálása* magas fokot ért el már az i. u. első századokban és a Gupta-korban szintén teljesen kifejlődött.

A réz a legelterjedtebb anyag, de a bronz is szerepel. A kisplasztikákon kívül használati és díszedények készültek, s az egykor kialakult formák mai napig is alig változtak meg, amint a kiállításon látható régi és újabb darabok bizonyítják. Kedvelt eljárás az ezüst rárakás és berakás (inkrusztáció, tausirozás); jellegzetes stílust mutatnak a Bidarban készült s ezért „bidri“-nek nevezett sűrű fémötvözetből formált darabok, amelyeket ezüst berakás díszít. Az ércöntés nagy fejlettségéről tanúskodik a híres „Vasoszlop“ Delhiben; az V. században készült és nem fogja a rozsdá. Ez a vegytiszta vas sajátosága, de még a modern technika sem tud ilyet nagy tömegben előállítani; nem tudjuk, hogyan öntötték tiszta vasból a 8 m magas oszlopot. A rézből vagy bronzból viasz-mintáról öntött plasztikai művek is mesteri technikáról tanúskodnak.

A buddhizmus, mely India más részeiből a X. századig teljesen kiszorult, északon, Bihárban és Bengálban tartotta magát legtovább. Művészete a *Pála-* és *Széna-korban* (IX—XII. század) élte utolsó nagy korszakát ezen a területen. Ugyanez a kor hindu remekműveket is alkotott. A művészeti stílus az egymásra következő korszakok társadalmi és művelődési fejlődését tükrözte, s nem változott azzal, hogy hindu, buddhista vagy dzsaina tárgyakat dolgozott fel.

Tehát nem az egyik vagy a másik vallás művészetéről van szó, hanem India művészetéről, amely India népeinek gondolatvilágából, közösségi tudatából fakadt és az indiai természet környezetéből merítette formáinak mintaképét. Az indiai művészet általános jellege jól megfigyelhető a kiállítás *Pála-* és *Széna-korbeli* plasztikáin; ezek közt hindu és buddhista művek vannak, de stílusuk ugyanaz. A domborműves táblák figyelemreméltóak, s itt láthatjuk a gyűjtemény egyik legkiválóbb darabját, egy *Visnu-fejet*, amelynek megmunkálása, kifejezése egészen magasrendű.

Északindia a XIII. század elejétől *muzulmán hódítók* uralma alá került, bár a hinduk — főleg a hun-eredetű, vitéz rádzsput törzsek — elszántan harcoltak ellenük és helyenként megőrizték önállóságukat. Ebben az időben a hindu és dzsaina művészetnek is a rádzsputok voltak a pártfogói, különösen Rádzsaszhán és Gudzsarát területén. A muzulmán üldözés a buddhizmus utolsó maradványait is kiszorította Indiából.

A muzulmán hódítás új korszakot vezetett be Indiában és főleg a *mogul* császárok uralmának idején (XVI—XVII. század) nagy változásokat idézett elő. Délindiára csak később és részben terjedt ki az iszlám hódítása, s itt az előző századokban kialakult hindu művészet többé-kevésbbé zavartalanul élhetett tovább. Északon azonban a hindu művészet fejlődése megakadt; a muzulmán üldözés vagy lehetetlenné tette tevékenységét, vagy kénytelen volt a már elért fokon megállni. Indiát új idegen hatások árasztották el. A muzulmán hódítók mecseteket, síremlékeket, várakat, palotákat emeltek, meghonosították az arab, ú. n. „szaracén“ stílust, majd ennek perzsiai típusát, de építkezéseikben indus építőmesterek és kőfaragók dolgoztak, akik a régi indiai hagyományos formák és jelképek (pl. a lótusz motívum, a tartógyámokkal ellátott oszlop stb.) alkalmazásával a muzulmán stílust teljesen indiai jellegűvé formálták át. A hinduság a vallás-üldöző iszlám hatásaival szemben elzárkózott kasztrendszerének merev védőfalai mögé, a passzív ellentállásban keresett menedéket, s az erőszakos muzulmán térítés aránylag kevés eredményt ért el. A muzulmánok nagy többsége az egykori hódítók és bevándoroltak — turkisztáni törökök, afghánok, arabok, perzsák — leszármazottjai és mai napig sem tudtak egységes néppé összeforrni India régebbi lakóival, a hindukkal. De a muzulmán uralom mégis rányomta bélyegét India újabb művészetére, elsősorban Északon. A mogul uralkodók alatt a műipar és a finom szövőipar nagyon fellendült, bár sok idegen, főleg perzsa hatás vegyült el az indiai díszítőelemekkel. Mindezt megfigyelhetjük a kiállított

muzulmán-korbeli tárgyakon, a fegyvereken, a szőttéseken és hímzéseken, a fém- és fa-dísz tárgyakon, a kerámia művein. Nyugati hatások is megjelentek, így pl. a „*pietra dura*“ eljárással készült színes kőberakás fehér márvány alapon, amelyet a mogul császári udvarban dolgozó olasz műiparosok vezettek be. De csupán maga az eljárás idegen eredetű, a díszítmények indiai mesterek művei és az Indiában kialakult indo-perzsa stílust mutatják, mint a XVII. század 2. negyében épült világhírű Tádzs Mahál síremlék is, amelynek fehér márvány felületét is színes kőberakással díszítették.

A festészet, amely már a régmúlt századokban remekműveket hozott létre, a mogul időkben újra fellendült. A könyvdszítésre szolgáló miniatúra festészet állt előtérben és eleinte, a XVI. században és a XVII. század elején, erős perzsa hatás érvényesült benne; a mogul iskola festői közt azonban sok volt a hindu, s az indiai muzulmán festészet a XVII. század folyamán egészen sajátos stílust fejlesztett ki, míg a mogul iskola ösztönzésére a régebbi hagyományokból kifejlődő rádzsput, tehát hindu festészetben jellegzetesen indiai művészet bontakozott ki. Mindkét iskola műveiből egész sorozatot látunk a kiállításon, sőt népies hindu festményeket is, amelyek a rádzsput stíusból merítettek. A hindu festészet túlélte az idegen eredetű mogul iskolát, amely a mogul uralom hanyatlásával együtt, a XVIII. században elvesztette életerejét.

A textiliparban különösen a szőnyegszövés, a finom szöttések, brokátok és a csomózott munkával (*bandanna*) vagy kézinyomással készült (*csintz*) leplek és terítők váltak közkedveltekké. A minták — a hímzésekben is — feltűnő perzsa hatást mutatnak, de indiai motívumokkal keveredve mégis sajátos stílust eredményeznek. Mindezt jól példázzák a kiállított textiliák és hímzések, amelyek közt gyakoriak az ú. n. *sisadár* (tükrös) munkák, a hímzett mintákba foglalt kis tükrüveg-darabokkal. Az öltözködés is módosult,

bár az ősi indus viselet, a varratlan-szabatlan leplek alkalmazása, különösen a női ruházkozásban és a falusi nép közt mainapig fennmaradt. Így változatlanul megőrizte ősi formáját a legerjedtebb indiai női viselet, a *szári*, mely egyetlen hosszú kelme-sávból áll és művészies redőkbe szedve csavarják a test köré.

A hindu ábrázoló művészet megőrizte a régi hagyományos formákat, de az iparművészetekben a muzulmán kor hatásai sok átalakulást idéztek elő. A máig használatos formák legtöbbje ebben az időben alakult ki. Régi típusok is tovább éltek, pl. az *ékszerek* készítésében. A nép minden tehetős rétege a nemesfémeket ékszerek formájában igyekezett megóvni, mint vagyont, amelyet a zűrzavaros, háborús időkben legkönnyebben lehetett elrejtetni. Az így felhalmozódó „holt tőke“ szinte napjainkig sok gondot okozott az indiai közgazdaságnak. Az ötvösség sok finom terméke kerül bemutatásra a kiállításon.

A *fafaragás* egyike India legősibb iparainak. Kedvelt az *elefántcsont-faragás*, azután a *csont- és féंबरakás*, a *lakkborítás* pedig szintén perzsa hatásra vert gyökeret. A *kerámia* viszont Indiában nem fejlődhetett olyan magas fokra, mint pl. Kínában vagy Perzsiában, mert a hinduk vallási szabályai csak a mázatlan, egyszerű cserépedényt tekintik rituálisan „tisztának“. Ezért inkább csak a muzulmán uralom óta készítenek egyes vidékeken mázas kerámiát.

Az Indiában kialakult művészetek a peremterületekre is átszarmaztak. Így az Indiából kiszorult buddhizmus és művészete *Nepalban* élt tovább. Nepál a múltban szoros kapcsolatot tartott fenn Tibettel és ezen keresztül Kínával; ezek a hatások észrevehetők művészetében. A Buddhákat vagy istenségeket ábrázoló rézsobrok a X—XIII. század északindiai stílusának módosulásai; ez Nepálon át Tibetben is elterjedt, sőt hatásai eljutottak Kínába és Mongolországba is. A kiállítás gazdag gyűjteményben mutatja be a nepáli plasztikát és iparművészetet.

Indiához tartozik, de sok tekintetben eltérő jellegű a Himálaja magas völgyteknőjében elterülő *Kasmir*. Fejlett műipara régóta híres. A kasmiri sálak finom szőttesein kívül ismertek a fából faragott és a papírmáséból formált dísz tárgyak, amelyeket lakkfestéssel díszítenek. Mindez perzsa eredetre vall, de a századok folyamán jellemzően kasmirivá alakult át. *Szilan* (Ceylon) szigetét tengerszoros választja el Délindiatól, de évezredes múltjában minden művelődési és művészeti hatás India felől árasztotta el földjét. Ezért a kiállítás a szilani művészet és műipar néhány jellemző darabját is bemutatja.

India művészetének fejlődése a brit uralom korában megakadt, stagnálni kényszerült. A jelen század eleje óta azonban a nemzeti öntudatra ébredés új korszakot készített elő, amely ma az új, felszabadult Indiában éri el beteljesedését. Az indiai művészet a legújabb korban nyugati hatásokban is részesült, s ezeket még nem tudta egészen áthasonítani magába. A fejlődés nagy lendülettel megindult és már eddig is jelentékeny eredményeket ért el. India, mint a múlt korszakaiban annyiszor, a jövőben is vérévé fogja tenni a felvett hatások eredményeit, érvényre juttatva a maga sajátos művészetét, amely földjében és népének tömegeiben gyökerezik.

AZ „INDIA MŰVÉSZETE” KIÁLLÍTÁS
NÉHÁNY TÁRGYA

*(A képek dr. Balázs Miklós, Kárász Judit, Karát József és Petráss István
felvételeiről készültek)*

Könyvtára
20230113

*Agyagfigura,
Indusvölgy, i. e. III—II. évezred.*

*Sztupa-töredék,
Sunga-kor, i. e. II. század.*

*Dombormű-részlet,
Gandhára,
i. u. II—III. század.*

Buddha-fej, Gandhára, i. u. II—III. század.

Bódhiszattva-fej, Mathura, i. u. I—III. század.

Siva-fej, Mathura, i. u. IV. század.

Istenség feje, Rádzsputána, X—XII. század.

*Női fej. Orissza,
XII—XIII. század.*

*Visnu-fej, szobortöredék, Bengál, Széna-, Pála-kor,
XI—XII. század.*

*Tanító Buddha, dombormű, Bihár,
Pála-kor, IX—XII. század.*

*Szúrja, a Napisten, dombormű, Bihár, Pála-kor,
IX—XII. század.*

*Avalókitésvara, buddhista istenség,
Nepál, XIII—XIV. század.*

*Tirthankara (dzsaina próféta) és a Bölcsesség istennője,
Északindia, XVII—XVIII. század.*

*Mogul festmény, Delhi,
XVII—XVIII. század.*

*Durgá megöli a Bivaly-démont, Délindia,
XIX. század.*

*Hindu nyaklánc zománcos díszítéssel, Északindia,
XVIII—XIX. század.*

Nepáli talizmán-tartó, XVIII—XIX. század.

HFM
Könyvtára
20230113

Felelős kiadó: Fülep Ferenc — 34577-689/4 - Révai nyomda Budapest (Felelős: Nyáry Dezső)

EXHIBITION OF INDIAN ART
OF THE
MUSEUM OF EASTERN ASIATIC ARTS

The art of India is five thousand years old. Our present knowledge of it reaches back to the 3d Millennium B. C. when the Indus Valley Civilization stood at its height. Finds from Mohenjodaro, Harappa and other places, show features related to Mesopotamia, and contain elements which found their way into Indian art of a much later period. The exhibition illustrates this period with stone and copper implements, and clay figurines whose type survived up till the first centuries B. C.

The Indo-Aryan invasion, at about the middle of the 2d Millenium B. C., put an end to the Indus Valley civilization. A new culture — which can be termed truly Indian — has been created by the Indo-Aryans, out of elements of their own and of those of old Dravidian civilization. Thus Brahmanism, with its religious and social system, came into existence and gradually embraced the whole of India. Indians during that period used wood and other perishable materials for their buildings and art products, and all these perished. The oldest existing documents of Indian art date from the III. Century B. C., when stone was adopted for building and carving. The Maurya, Sunga, Kanva and early Andhra periods (III.—I. Cent. B. C.) created

stupas, with rich plastic decoration, statues and rock cut Chaitya halls. — This period is represented in the exhibition only by a fragment dating from the Sunga period.

The Hellenism which came into existence after the conquests of Alexander the Great in western Asia, found its way to India during the rule of Saka and Parthian Kshatrapas, creating the art of Gandhara which culminated under the Kushans between the I. and III. century A. D. This period is adequately represented in the exhibition by a considerable collection of Graeco-Roman-Indian sculptures. Simultaneously with Gandhara, the original Indian art went on developing in the workshops of Mathura. At this time the first effigies of the Buddha were created either in Gandhara or at Mathura. A fine selection of sculptures from Mathura demonstrates the style developed during the Kushan, and the Gupta, periods. The Gupta period, with art centres in Nalanda, Benares and Mathura, brought about the Classic Age of India. (IV.—VI. Cent. A. D.) A few reliefs in the exhibition are characteristic of the development of the Gupta style.

The following period can be termed that of the Hindu Dynasties during which the wonderful Monolithic creations of the Dekkhan and the South, and the constructed temples with their abundant plastic decorations, were the most characteristic achievements of Indian Art. Some of these, as well as the sculptural and pictorial art of the Ajanta Caves, are shown in large size photos; added to these there are a series of reliefs and stone figures originating from Hindu temples of the period.

As Hinduism gradually banished Buddhism from India between the VIII. and the X. Centuries, the last artistic production of Buddhism was confined to Bihar and Bengal where, in the Pala and Sena period (IX.—XII. Cent.), it survived up till the Mussalman conquest. The same period saw an increasing

production of Hindu works of art too. The exhibition contains some fine items, relief slabs and fragments of statues, dating from those parts and times, among them an exquisite head of Vishnu.

Casting of metal developed from the first centuries A. D. and reached its height during the Gupta period. In later times fine statuettes were cast from copper or bronze in the South. Some of these types are represented in the exhibition by characteristic works of art. Copper or brass vessels, carved or hammered, often incrustated with silver, show the survival of old patterns up till recent times.

The Mussalman period which set in at the end of the XII. century brought new styles to India. First of all, Persian influence is prevalent in the works of art of this period, especially during the Mughal rule (XVI.—XVIII. centuries). Weapons and works of applied art duly represent the products of Mussalman character in the exhibition. Ceramic art was to a great extent due to the Persian influence, and some characteristic items can be seen in the collection.

A collection of paintings illustrates the development of the Mughal School, and that of the Rajput School, both of which flourished during the XVI.—XVIII. centuries.

Textiles and embroideries also show the influence of Persian art, and many a fine piece of that kind can be seen in the exhibition. The most characteristic types of Indian costume are also represented by colourful Patola silks and pieces made of other finely wrought materials. Works of industrial art in carved wood and ivory make the collection more attractive and instructive.

The last part of the exhibition represents the art of Kashmir, Nepal and Ceylon. Shawls and other textiles, wood carvings

and richly decorated *papier maché* works illustrate the art of Kashmir. An exceptionally fine collection of copper statuettes, representing Buddhistic deities, plainly shows the Indian origin of the art of Nepal. A selected collection of Indian, Nepalese, etc. jewelry also prove how traditions of old survived up till present days. The art of Ceylon is demonstrated by copper works with carved, hammered or inlaid decorations, and other interesting items, among which the dance masks deserve special mention.

Ervin Baktay

HFM
Könyvtára
20230113

HFM
Könyvtára
20230113

HFM
Könyvtára
20230113